

In het kader van onderzoek naar de haaienpopulatie zijn tijdens Sharkatag 2014 in totaal 54 gevlekte gladde haaien gemerkt. (foto: Pieter Beelen)

SHARKATAG 2014

Het was vooraf even spannend of het weer geen roet in het eten zou gooien, maar gelukkig ging de wind er van 13 tot en met 15 augustus iets uit en kon Sharkatag 2014 doorgang vinden. Voor het derde jaar op rij gingen ruim 300 sportvissers de Noordzee op om haaien te vangen en van een merkje te voorzien voor onderzoek.

TEKST PIETER BEELEN FOTOGRAFIE RAYMOND HAKKERT

Ieder jaar staat Sharkatag met grote letters in de agenda genoteerd. Dat we ver van tevoren uitkijken naar dit bijzondere project is omdat het zoveel aspecten in zich verenigt. Zo komen onderzoek

naar haaien, een aansprekende activiteit voor sportvissers, het aanhalen van de banden met charterschippers, netwerken met politici en andere relaties, en positieve media-aandacht voor de sportvisserij hier allemaal in samen. Sportvisserij

Nederland en Sportvisserij Zuidwest Nederland zaten dan ook al ruim van tevoren met elkaar aan tafel om de organisatie van Sharkatag zo goed mogelijk te laten verlopen.

GEVESTIGDE NAAM

Dat Sharkatag na twee eerdere succesvolle edities in 2012 en 2013 ook onder sportvissers een begrip is geworden, bleek wel uit het feit dat de inschrijving voor de editie van 2014 al na twee weken vol zat. Het vissen op haai wordt dus steeds populairder. Naast de aanmeldingen voor de 350 beschikbare

plekken, werd er daarom ook een reservelijst opgesteld. Om alle deelnemers een plekje te

TOTAALSCORE

Tijdens Sharkatag 2014 zijn 54 haaien en drie roggen gevangen en gemerkt voordat ze weer in zee terug zijn gezet. In totaal werden veertien vissoorten gevangen: gevlekte gladde haai, tong, schol, schar, bot, pitvis, wijting, zeebaars, pijlstaartrog, steenbolk, zeedonderpad, fint, zwarte grondel en gul. Opvallend was dat er geen makreel of horsmakreel werd gevangen.

succesvolle verloop van een evenement als Sharkatag. En helaas heb je dat als organisatie niet in de hand. In de aanloop naar de geplande data in augustus kregen we te maken met de nasleep van orkaan Bertha. De resten hiervan waren de Atlantische oceaan overgestoken en zorgden voor onstuimig weer met veel wind in onze contreien. Dat maakte het bijzonder spannend of het wel veilig en verantwoord was om de zee op te gaan. Moeten we Sharkatag wellicht afblazen? De weersverwachtingen werden nauwlettend in de gaten gehouden en bijna dagelijks werd er gebeld met de betrokken schippers. Uiteindelijk werd op maandag 11 augustus de knoop doorgehakt. Het kan nét. We gaan naar de haaien!

GRONDLEGER

Woensdag 13 augustus stond het werkeiland Neeltje Jans geheel in het teken van de haaien. Naast sportvissers waren op deze eerste dag

IN DE MEDIA

Diverse media hebben aandacht besteed aan Sharkatag 2014. Zo gingen er cameraploegen van RTL Nieuws, NOS Journaal, het Jeugdjournaal en Omroep Zeeland mee aan boord. Ook verslaggevers van de PZC, NOS nieuwsradio en BNR Nieuwsradio voeren mee met de Sharkatag-vloot. Verder werd er na afloop van het evenement in Radio Cappuccino nog uitgebreid teruggeblikt op Sharkatag.

Sharkatag kwam ook op televisie in diverse journaals en nieuwsrubrieken aan de orde. (foto: Peter Verhoog)

Diverse media besteedden ruim aandacht aan Sharkatag. (foto: Peter Verhoog)

kunnen geven, werd contact gezocht met diverse schippers van charterboten. Ondanks dat er zich in de aanloop naar Sharkatag wat calamiteiten voordeden – één boot zonk, een andere kwam met een kapotte motor te zitten – lukte het uiteindelijk toch om een haaienvloot van elf boten te organiseren. Die werden allemaal voorzien van een heus Sharkatag vlaggetje dat werd gesponsord door SPRO.

KANTJE BOORD

Behalve voldoende deelnemers en boten is ook het weer een belangrijk ingrediënt voor het

van Sharkatag ook speciale genodigden aanwezig. Zo gingen diverse politici – onder meer Stientje van Veldhoven (D66) – en bestuurders van belangen-, natuurbeschermingsorganisaties en waterschappen mee aan boord van de Neeltje Jans om op haai te vissen. Voordat het zover was, kregen zij eerst een paar korte

presentaties over het haaienonderzoek voorgeschoteld. Zo was Ian Burret, de grondlegger van Sharkatag, speciaal uit Schotland overgekomen om het belang van het merken en beschermen van haaien en roggen toe te lichten. Hij was apetrots dat zijn project nu ook in Nederland zo goed loopt.

HAAI EN ROG

De sportvissers zaten tijdens de presentaties al lang en breed te vissen. Gezien het onstuimige weer werd er voor onstuimige weer werd er voor gekozen om aan de Noordzeekant van de Oosterscheldekring te vissen. Er stond een sterke getijdenstroom, wat het vissen lastig maakte – zeker omdat er zich veel zeesla

MATERIAAL

Voor het vissen op haai vanaf een charterschip kies je een boothengel van zo'n drie meter lang met een flexibele top (bijvoorbeeld een uptide hengel). Daarop zet je een zeemolen van goede kwaliteit met een grote overbrenging (7000 of 8000 formaat). Op de molen komt een nylon hoofdlijn van 32/00 met daaraan een voorslag van 5 meter 50/00 nylon. Hier bevestig je een standaard paternoster aan met drie stalen afhouders en daaraan haken nr. 2. Om de onderlijn in de stroming mooi op de bodem te kunnen presenteren, zit er lood gemonteerd bij het bevestigingspunt van de bovenste twee afhouders.

Aan boord van de Neeltje Jans visten op dag één van Sharkatag diverse politici en bestuurders van belangen-, natuurbeschermingsorganisaties en waterschappen mee.

ophoopte op de lijnen. Als aas kozen de meeste deelnemers voor de door Bijl Zeeas geleverde zagers, maar een enkeling bond een makreelflapper aan de haak in de hoop een ruwe haai te vangen. Over de marifoon hoorden we al snel

dat de eerste haaien werden gevangen. De sfeer zat er dus zowel bij de organisatie als de schippers meteen goed in. Die eerste dag was goed voor achttien gevlekte gladde haaien en twee pijlstaartroggen. Daarvan nam schipper Sjef Mathijssen

Er werden ook drie pijlstaartroggen gevangen – altijd oppassen voor de scherpe en giftige stekel aan het einde van de staart.

van de Quo Vadis met zijn opstappers met vijf haaien en een prachtige pijlstaartrog het merendeel voor zijn rekening.

RUIME SOP

Het weer voor donderdag zag er beter uit en een aantal boten besloot daarom het ruime sop te kiezen en naar de Steenbanken op te stomen. Dit in de verwachting daar meer haaien te kunnen vangen. Toch bleek de haai ook daar niet echt los te zijn. Mede vanwege enkele zeezieke opstappers besloten enkele boten daarom later weer bij de rest van de Sharkatag-vloot voor de kering te gaan liggen. Op de Happy Fisherman van schipper Leo Van Tol kwamen met vijf stuks de meeste haaien op dag twee aan boord. In totaal werden er die dag slechts veertien haaien en één rog gevangen. Deze ietwat tegenvallende vangsten konden de meeste deelnemers niet deren. Veel sportvissers vonden het al mooi om een haai aan boord te zien en hadden daardoor toch een mooie dag op zee. De bijvangst was

DEELNEMENDE BOTEN SHARKATAG 2014

- Happy fisherman
- Pirate II
- Aisling
- Big Marlin
- Rover seafishing
- Marie Louise North sea charters
- Valkyrie
- MS. De Neeltje Jans
- Zeearend
- Quo Vadis
- Wiesje

De Sharkatag-vlag in top.

selden sterk per boot, maar waren op een paar boten na – die leuk tong wisten te vangen – niet spectaculair te noemen.

RUWE HAAI

De laatste dag was de haaienvloot weer verdeeld over de kering en de Steenbanken, al probeerden de Pirate II en de Valkyrie eerst nog een

nieuwe stek richting Burgh-Haamstede. Deze stek leverde al snel een haai op, maar helaas bleef het daar bij. De Quo Vadis deed weer goede zaken bij de kering en wist zeven haaien te merken. De Happy Fisherman scoorde er vier en de Aisling en Wiesje vingen er beiden drie. Aan boord van de Rover kwam nog een mooie aanbeet op

een hengel die speciaal voor ruwe haai uit stond. Helaas werd er te snel aangeslagen en was de makreel net onder de kop afgebeten. Ruwe haai zwemt vaak weg met het aas nog tussen de tanden en de visser moet proberen het geduld even te bewaren voordat de haak wordt gezet. Helaas kwam er geen herkansing wat ruwe haai betreft.

Vanwege de harde wind werd er voornamelijk voor de Oosterscheldekering gevist. (foto: Peter Verhoog)

TERUGZETVERPLICHTING ALS DOEL

Haaien zijn kwetsbaar voor overbevissing en verdienen bescherming in de vorm van een terugzetverplichting.

Sharkatag heeft als doel om haaien te beschermen. Dit gebeurt in eerste instantie door mensen bewust te maken van het feit dat haaien in onze kustwateren voorkomen. Door de haaien te taggen en zo hun verspreiding en gedrag in kaart te brengen, kunnen we gebieden aanwijzen waar bescherming in de vorm van een terugzetverplichting voor sport- en beroepsvissers het hardst nodig is.

Haaien zijn kwetsbare vissen omdat ze zich pas op late leeftijd voortplanten. Zo is de gevlekte gladde haai pas geslachtsrijp bij een lengte van ongeveer 80 centimeter en krijgt het vrouwtje elke twee jaar slechts 4 tot 6 jongen. Iedere rechtgeaarde sportvisser zet zo'n mooie haai natuurlijk terug, maar wettelijk gezien is het sport- en beroepsvissers toegestaan om haaien mee te nemen. Waarom is de vraag, want haaien zijn niet lekker en bovendien levert een haai op de markt maar een paar cent per kilo op.

ACHTERUITGANG

Haaien horen van oudsher thuis in de Noordzee, maar zijn zeer gevoelig gebleken voor overbevissing. Zo wordt uit de International Bottom Trawling Survey (IBTS), die werd gestart in 1974, duidelijk dat er 20 haaien- en roggensorten in de zuidelijke Noordzee thuishoren. Vandaag de dag zijn vier roggensorten uitgestorven en komen de andere haai- en roggensorten nog slechts sporadisch voor. Sportvisserij Nederland wil daarom een terugzetverplichting voor tenminste alle haaiensoorten in de Nederlandse kustwateren. Deze terugzetverplichting moet gelden voor sport- en beroepsvissers om zo de haaienstand in de Noordzee te laten herstellen.

HARDE CIJFERS

Voordat je iets kunt beschermen, moet je eerst met cijfers komen en een duidelijk beeld hebben waar de bescherming het hardst nodig is. Die getallen en bedreigingen voor haaien halen we boven water met het langlopende haaienmerkprogramma Sharkatag, dat in 2011 werd gestart met IMARES. In samenwerking met schippers van Nederlandse charterboten worden alle gevangen haaien

gemerkt voordat ze weer in zee worden teruggezet. Uit de tot nog toe ontvangen terugmeldingen blijkt dat haaien die o.a. tijdens Sharkatag zijn gemerkt voor de kusten van Noorwegen, Engeland, Schotland en Frankrijk opduiken. Dit geeft duidelijk aan dat bescherming niet ophoudt bij een landsgrens.

SAMENWERKING

Daarom werkt Sportvisserij Nederland nauw samen met Schotland. Daar is Sharkatag ooit gestart door Ian Burrett. Deze haaienvisgids heeft het door jarenlang merken en zich in te zetten voor bescherming van haaien voor elkaar gekregen dat alle haaien en roggen in de Schotse kustwateren na de vangst onmiddellijk moeten worden teruggezet. Ian was aanwezig bij deze derde editie van Sharkatag en was enorm trots op het werk dat wij hier in Nederland doen. Ook was hij erg onder de indruk van de grote groep enthousiaste sportvissers en charterschippers die hun bijdrage leveren aan het onderzoek.

BELGIË EN FRANKRIJK

Met de Schotten wordt ook informatie gedeeld over teruggevangen haaien. Bij het naast elkaar leggen van de terugvangstkaarten van het Schotse en het Nederlandse project, viel onmiddellijk op dat veruit de meeste terugvangsten uit Frankrijk kwamen. Samen met deskundigen uit Schotland gaat Sportvisserij Nederland de beroeps- en sportvissers in België en Frankrijk benaderen om mee te doen aan een Europees merkprogramma. In Frankrijk belanden veel haaitjes op de markt voor consumptie, dus daar valt nog heel wat te winnen.

TERUGMELDEN

Van de ruim 1.800 gemerkte haaien zijn tot nu toe 65 exemplaren teruggevangen waarbij de vangst aan ons is gemeld. Het terugmeldingspercentage zit daarmee op 3,5 procent. De meeste terugmeldingen worden gedaan door beroepsvissers, maar ook als sportvisser maak je natuurlijk kans om een gemerkte haai te vangen. Het haaienseizoen loopt ongeveer van eind mei tot medio oktober. De charterboten die meedoen aan het merkproject staan allemaal op de website www.haairog.nl. Vang je een haai met of zonder merk, meld hem dan op www.haairog.nl en ontvang een leuke beloning.